

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra soukromoprávních disciplín

Práva výkonných umělců a jejich ochrana

Bakalářská práce

Rights of Performing Artists and their Protection

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Věra popelková

AUTOR PRÁCE

Veronika Čadová

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Ve Valašských Kloboukách, dne 7. 3. 2024

Veronika Čadová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat paní JUDr. Věře Popelkové, za ochotný přístup a cenné rady při vedení této práce a odbornou pomoc při jejím vypracování. Zároveň bych chtěla také poděkovat své rodině, příteli a všem přátelům, kteří mě při tvorbě této práce podporovali, za jejich trpělivost a bez jejichž pomoci by nebylo možné tuto práci dokončit.

ANOTACE

Tato práce se zabývá právy výkonného umělce se zaměřením na identifikaci, popis a objasnění obsahu práv, kterých výkonný umělec nabývá v souvislosti s jeho uměleckými výkony. Součástí práce jsou v první části základní pojmy související s právy výkonných umělců. V části druhé se práce zabývá hlavním tématem, a to samotnými právy výkonných umělců, jak osobnostními, tak i majetkovými. Třetí část popisuje způsoby ochrany těchto práv, které mohou umělci využít. Jedná se konkrétně o ochranu občanskoprávní, správní a trestněprávní.

KLÍČOVÁ SLOVA

Autorské právo, autorský zákon, práva související s právem autorským, práva výkonných umělců, umělecký výkon, výkonný umělec, kolektivní správa.

ANNOTATION

This thesis deals with the rights of the performing artists, focusing on the identification, description and clarification of the content of the rights that the performer acquires in connection with his artistic performances. The first part of the thesis includes basic concepts related to performers' rights. The second part of the thesis deals with the main topic, namely the rights of performers themselves, both personal and property rights. The third part contains the methods of protection of these rights, which can be used by artists in case of infringement of their acquired rights. These are specifically civil, administrative and criminal law protections.

KEYWORDS

Copyright law, the Copyright Act, Rights related to copyright, Performing artists' rights, Artistic performance, Performing artist, Collective management

OBSAH

Předmluva	7
ÚVOD	8
1. Vymezení základních pojmů souvisejících s právy výkonných umělců	10
1.1. Duševní vlastnictví	10
1.2. Umělecký výkon	13
1.3. Výkonný umělec	15
1.3.1. Rozdíl mezi autorem a výkonným umělcem	17
1.4. Kolektivní správa	19
1.4.1. Stávající kolektivní správci v České republice	20
1.4.2. INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů z.s.	20
2. Práva výkonných umělců	22
2.1. Osobnostní práva výkonného umělce	23
2.1.1. Právo na zveřejnění uměleckého výkonu	24
2.1.2. Právo paternity	25
2.1.3. Právo integrity	30
2.2. Majetková práva výkonných umělců	31
2.2.1. Právo umělecký výkon užít	32
2.2.2. Právo na odměnu za rozmnožování uměleckého výkonu pro osobní potřebu	37
2.2.3. Trvání majetkových práv výkonného umělce	38
3. Možnosti ochrany práv výkonných umělců	40
3.1. Občanskoprávní prostředky ochrany práv	41
3.2. Správní prostředky ochrany práv výkonných umělců	45
3.2.1. Přestupky fyzických osob	45
3.2.2. Přestupky právnických osob a podnikajících fyzických osob	46
3.2.3. Přestupky kolektivních správců	47
3.2.4. Přestupky nezávislých správců	48
3.2.5. Využití finančních prostředků za spáchané přestupky	48
3.3. Trestněprávní prostředky ochrany práv výkonných umělců	49
ZÁVĚR	51
Seznam použitých zdrojů	53
Seznam zkratk	56

Předmluva

Výkonný umělec je osoba, která se svým působením snaží vykreslit černobílý svět barevnými pastelkami a přináší tak radost a úsměv na tváře osob, které by si bez jeho působení nedokázaly představit každodenní život. Umění je s lidstvem spojeno již od dob dávno zapomenutých a již pravěcí lidé za pomoci výtvarného umění nám zanechali stopu o své existenci. Umění také poskytuje osobě možnost se odpoutat od pracovní, a často již vyhořelé, rutiny, a proto jsem velmi ráda že i má osoba se může k řadám výkonných umělců hrdě hlásit.

Pokud bych tedy měla úvodem vyjasnit, z jakého důvodu jsem si zvolila právě toto téma, byl by to zřejmě ten důvod, že se v uměleckém prostředí pohybuji již od ranného školního věku, kdy jsem začala docházet do základní umělecké školy, kterou jsem postupem let dokončila absolventským koncertem v sólovém zpěvu. Zde ovšem má hudební kariéra neskončila, začala jsem působit v zábavové kapele a nyní se věnuji tvorbě vlastní hudby v kapele rockové. Hudba je tedy se mnou velmi silně spjatá, nicméně jsem se nikdy nijak zásadně nezajímala o právní stránku, která se za tímto životním stylem skrývá. Z tohoto důvodu mě téma práv výkonných umělců velmi zaujalo a chci se o jeho obsahu dozvědět více i pro vlastní vzdělávání.

ÚVOD

Obsahem této bakalářské práce by mělo být vymezení nejzásadnějších pojmů souvisejících s právy výkonných umělců. V zásadě jde o pojmy jako je duševní vlastnictví, výkonný umělec či samotný umělecký výkon a jejich *kolektivní správa*. Všem těmto pojmům bude v této práci věnována pozornost samostatně a bude vymezen jejich vztah k právům výkonných umělců. Konkrétně se tato práce bude věnovat tomu, jaký vztah má *duševní vlastnictví* k pojmu *umělecký výkon*, jaké výkony lze za umělecký výkon považovat, kdo takový umělecký výkon provádí a lze jej tedy za *výkonného umělce* označit. V neposlední řadě se pak práce zaměří na to, jaký význam má pro práva výkonných umělců *kolektivní správa*. V případě kolektivní správy se pak tato práce blíže zaměří na společnost INTERGRAM, jakožto kolektivního správce práv výkonných umělců. Součástí této kapitoly bude také komparace pojmu *výkonný umělec* a pojmu *autor*.

Ve druhé kapitole se bude tato bakalářská práce zabývat samotnými právy výkonných umělců, která těmto umělcům přiznává český právní systém, což jsou práva osobnostní, a také práva majetková, a vymežit jejich kompletní výčet se zaměřením na každé z těchto práv samostatně. První skupinou probíraných práv budou práva osobnostní, a to konkrétně *právo na zveřejnění výkonu*, *právo paternity* a *právo integrity* díla. V oblasti majetkových práv se následně práce zaměří na *právo umělecký výkon užít* s rozbohem všech zákonem daných forem a také na *právo na odměnu za rozmnožování uměleckého výkonu pro osobní potřebu*. S právy majetkovými pak souvisí i trvání těchto práv, kterému je také v této kapitole také věnována pozornost.

Následně se ve třetí, poslední kapitole bude tato práce věnovat ochraně všech práv, která umělcům za jejich výkon dle českého právního systému náleží. Práce se zaměří na ochranu občanskoprávní, správní, a také na ochranu trestněprávní. Význam právní úpravy práv výkonných umělců spočívá v tom, že poskytuje umělcům možnost se spolehnout na to, že do jejich tvorby nebude nijak negativně zasahováno, a můžou tak věnovat veškeré své úsilí právě umělecké činnosti.

Cílem mé práce je vymežit pojmy spjaté s právy výkonných umělců, přiblížit rozdíl pojmů autor a výkonný umělec, a také nahlédnout do jednotlivých práv, kterých výkonní umělci nabývají. Zároveň by měly být rozpracovány možnosti, které český právní systém poskytuje umělcům v případě, že je do jejich práv neoprávněně zasaženo. K dosažení cíle tak chci využít metod mezi které patří například analýza, analogie či komparace. Z hlediska toho, že se jedná o bakalářskou práci, svým rozsahem nemůže kompletně pojmout celou problematiku v oblasti práv výkonných umělců, a tak jsem se rozhodla pro zaměření pouze na právní úpravu České republiky bez vymezení mezinárodní právní úpravy. I tak, tato práce rozhodně nezasáhne do všech témat, která tato problematika přináší a právo výkonných umělců si tak zaslouží i další pozornost.

1. Vymezení základních pojmů souvisejících s právy výkonných umělců

Právo výkonných umělců je komplexní oblastí, která se zabývá právy osob, které vytvářejí umělecké výkony využitím svého talentu a zvláštních schopností. Pro hlubší porozumění této problematiky je nezbytné vymezit klíčové pojmy, které se v této oblasti vyskytují. Mezi tyto základní pojmy lze zařadit slovní spojení jako *duševní vlastnictví*, *výkonný umělec*, *umělecký výkon* a *kolektivní správa*. V této kapitole budou tyto pojmy podrobněji analyzovány a definovány, což umožní lépe porozumět aspektům práva výkonných umělců. Při charakteristice těchto pojmů je nutné se opírat o jejich legální definice, které v českém právním systému nalezneme v právním předpisu č. 121/2000 Sb. - o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen autorský zákon).¹

1.1. Duševní vlastnictví

Pojem duševní vlastnictví chápeme jako pojem právní, jenž se týká nehmotných statků a ochrany jejich intelektuálního obsahu. Nejčastěji se tak objektem zájmu duševního vlastnictví stávají originální nápady, myšlenky, umělecká díla, názvy, designy a další intelektuální předměty zájmu, které lze považovat za nehmotné statky. Mezi nehmotné statky tak můžeme zařadit právě i umělecký výkon. Tato práva k duševnímu vlastnictví umožňují autorům a tvůrcům uznání za jejich uměleckou tvorbu, či zajištění jejich podnikatelského záměru, a také kontrolu nad tím, jak je s jejich intelektuálním majetkem nakládáno, a jak a k čemu je využíván.²

¹ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2023-12-10].

² SUCHÝ, Václav. *Nehmotné statky a průmyslová práva: jejich ochrana, oceňování a komerční využití*. Praha: Technologické centrum Akademie věd ČR, 2010. ISBN 978-80-7419-037-7. Dostupné z: <https://www.enterprise-europe-network.cz/static/2017/04/publikace-nehmotne.pdf>. [citováno 2023-12.15].

„Podle Smlouvy o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) z roku 1967 zahrnuje duševní vlastnictví práva k literárním, uměleckým a vědeckým dílům, k výkonům výkonných umělců, zvukovým záznamům a vysílání, k vynálezům, k vědeckým objevům, průmyslovým vzorům, ochranným známkám, obchodnímu jménu a názvům, práva na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se na duševní činnost v průmyslové, vědecké, literární a umělecké oblasti. V roce 2000 pak tato světová organizace definovala duševní vlastnictví jako jakékoliv vlastnictví, o němž je všeobecný konsensus, že je svou povahou duševní a že zasluhuje ochranu.“³

K tomu, aby se nehmotný statek odlišil od ostatních hmotných statků musí splňovat určitá specifika. Tato specifika nám pak dále umožňují určit, zda lze statek považovat za nehmotný, a zda se k němu může vztahovat právní úprava.⁴

Důležitou vlastností nehmotného statku je to, že nemá fyzickou formu. Právo k duševnímu vlastnictví tak není závislé na hmotném substrátu. Z toho vyplývá, že pokud tento hmotný předmět zanikne, nezanikají tím zároveň práva k nehmotnému statku vytvořeného za jeho pomoci.

Pro přiblížení tohoto prvku může posloužit například situace, kdy hudebník vytvoří umělecký výkon, ve kterém použije konkrétní hudební nástroj, který ovšem umělcem bude časem zničen, či v důsledku nehody jinak poškozen, a umělec tak nebude schopen jej dále využít. V tomto případě zanikne hmotný statek, ovšem právo umělce k danému výkonu nikoliv, není totiž vázané k nástroji, díky němuž daný výkon vznikl, a k němuž má umělec práva.⁵

Druhým z nutných znaků takového statku je, že sice je jeho forma nehmotná, nicméně musí být vnímatelný smysly, a to při většině případů jiným smyslem, než je hmat.⁶ Příkladem nám může být to, že můžeme *zrakem* pozorovat tanečníka, jak předvádí choreografii či *poslouchat* zpěv vystupujícího zpěváka.

³ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 978-80-7251-502-8.

⁴ Tamtéž

⁵ Tamtéž

⁶ Tamtéž

Další specifickou vlastností nehmotný statků je také to, že je může užívat ve stejný okamžik neomezené množství osob. Tyto statky, jelikož nemají hmotnou formu, která by za normálních okolností mohla nést stopy opotřebení způsobené užíváním, nelze z tohoto důvodu spotřebovat ani opotřebovat, a to nezávisle na čase ani místě užití.⁷ Typické využití těchto zásad můžeme pozorovat v souvislosti s právy výkonných umělců, kupříkladu u kapel či hudebníků tvořících takzvané *cover verze*.

Ve svém díle následně autor Malý mezi tyto znaky také řadí to, že tyto statky mohou být velmi rychle změněny i přeneseny na velké vzdálenosti.⁸ K jejich přenosu není zapotřebí žádné fyzické formy. K tomuto přenosu tak může dojít například digitální formou.

Toto právní opatření je významným faktorem pro podporu tvůrčího odvětví. V současném digitálním věku, kdy je snadné reprodukovat a šířit umělecké výkony všemožnými způsoby, je ochrana duševního vlastnictví výkonných umělců ještě důležitější. Zjednodušení šíření uměleckých výkonů je v tomto případě *dvousečnou zbraní*. Internet a digitální média na jedné straně přinášejí nové výzvy pro ochranu umělcových práv. Výzvou je především samotná rychlost vývoje, která je v porovnání s rychlostí zákonodárského postupu naprosto nedostižná, a proto nedokáže právní systém dostatečně rychle reagovat na tyto změny.⁹ Na straně druhé ovšem digitální prostředí přináší umělcům nové příležitosti pro šíření umění.

Práva výkonných umělců tak v tomto prostředí zajišťují, že budou moci těžit z těchto nových možností a současně chránit svá práva a tvorbu před neoprávněným využitím a tím tak zabezpečit, aby z výkonu umělce nemohl těžit nikdo jiný než samotný umělec.

⁷ MALÝ, Josef. *Obchod nehmotnými statky: patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. C.H. Beck pro praxi. Praha: C.H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-320-5. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=m8pYfwlFvokC&oi=fnd&pg=PA1&dq=znaky+nehmotn%C3%BDch+statk%C5%AF&ots=akrqvPEDly&sig=Rk2b9DU0JB34w_RnNHH1LHnF7G4&redir_esc=y#v=onepage&q=znaky%20nehmotn%C3%BDch%20statk%C5%AF&f=false [citováno 2023-12.21].

⁸ Tamtéž

⁹ HORECKÝ, Jan a kol. *Závislá práce a výkon umělecké činnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-210-9805-3.

1.2. Umělecký výkon

„Umělecký výkon je výkon herce, zpěváka, hudebníka, tanečníka, dirigenta, sbormistra, režiséra nebo jiné osoby, která hraje, zpívá, recituje, předvádí nebo jinak provádí umělecké dílo a výtvořiny tradiční lidové kultury. Za umělecký výkon se považuje též výkon artisty, i když tímto výkonem neprovádí umělecké dílo.“ (§67 odst. 1 AZ)¹⁰

Umělecký výkon, jako základní prvek uměleckého aktu, představuje komplexní koncept spojený s projevem kreativity a uměleckého vyjádření dané osoby či uměleckého tělesa. Jedná se o nehmotný statek, interpretační výkon umělce, jakožto produkt jeho činnosti.¹¹

Tento pojem zahrnuje rozsáhlý okruh různorodých projevů, které nejsou omezeny pouze na tradiční umělecké disciplíny jako jsou herectví, zpěv, hudba, tanec, dirigování či režie. Proto je zákon vykládá pouze demonstrativně. Umělecký výkon se tak rozkládá do širšího spektra činností a uměleckých projevů. Hlavním kritériem uměleckého výkonu je tedy podmínka, že projevem musí vzniknout výkon, který nese určitou uměleckou hodnotu, která je jedinečná, a vždy svázána s konkrétní fyzickou osobou. Výjimkou je ovšem artistický výkon, artista sice svým výkonem, kterým poutá pozornost svých diváků, a je tedy aktivním účastníkem uměleckého výkonu, nevytváří žádnou uměleckou hodnotu, ale i přes to jej řadíme zde, mezi výkonné umělce.¹²

Podle profesora Telce se oblast uměleckých děl právně odděluje od autorského práva tím, že do ní nezapočítáváme díla vědecká ani jiná technická díla, pro která jinak platí práva autorská. Uměleckými výkony jsou totiž prováděna díla literární nebo díla s uměleckou povahou, a zároveň pod svá křídla bere i díla,

¹⁰ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2023-12-10].

¹¹ HORECKÝ, Jan a kol. *Závislá práce a výkon umělecké činnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-210-9805-3.

¹² POPELKOVÁ, Věra, ŠTROS David a VOBORNÍK Martin. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty. II. díl*. Online. Elso group, 2007. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/prosazovani-prav/pprll1.pdf. [citováno 2024-12-20].

která jsou z autorského práva vyloučena, jako jsou zejména výtvoři tradiční lidové kultury.¹³

Konkrétně lze umělecký výkon chápat jako performanci herce na divadelním jevišti, hudební koncertní vystoupení interpreta, komplexní choreografické kreace v oblasti tance, dirigování orchestrálního tělesa, vedení sborového zpěvu pod zkušeným sbormistrem a další pestrou paletu uměleckých projevů. Tato rozmanitost aktivit klade důraz na tvůrčí sílu, na získané, ale i přirozené dovednosti, a na talent výkonných umělců.

Dalším významným aspektem uměleckého výkonu je jeho propojení s tradičním kulturním dědictvím a folkloristickými tradicemi. Sem spadají lidové tance, písně, používání tradičních hudebních nástrojů, a další projevy kulturního dědictví, které jsou plnohodnotnou součástí uměleckého výkonu. Toto začlenění kulturního dědictví do uměleckého procesu přispívá k uchování a uznání kulturní rozmanitosti a historie. Jak doktorka Popelková popisuje, je důležité si uvědomit že byť folklór není dle autorského zákona považován za dílo, je jeho provedení jakožto tradičního lidového umění v jeho původní podobě výslovně uváděno za umělecký výkon.¹⁴

Umělecký výkon je neopakovatelný. Jde o jeho základní podstatu, který reflektuje jeho originalitu a jednorázový charakter každého živého uměleckého projevu, jež nelze plně replikovat a reprodukovat v identické podobě.¹⁵ Znamená to tedy, že i kdyby se umělec snažil sebe víc o přesnou kopii svého či cizího uměleckého výkonu, nikdy nedosáhne naprostého splynutí s originálem.

¹³ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

¹⁴ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 978-80-7251-502-8.

¹⁵ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

1.3. Výkonný umělec

„Autorský zákon definuje výkonného umělce následovně: *Výkonný umělec je fyzická osoba, která umělecký výkon vytvořila.*“ (§67 odst. 2 AZ)¹⁶

I v případech, kdy mluvíme o skupině umělců, je z hlediska ochrany práv výkonných umělců nepodstatný jejich počet, protože vždy posuzujeme jejich individuální výkon. Z toho důvodu se jedná výhradně jen o fyzickou osobu. *„Jestliže tedy více výkonných umělců podá výkon společně (kolektivní umělecké výkony) při společném provedení téhož díla, každý z nich zůstává individuálním nositelem práv ve vztahu k jím realizované činnosti.“*¹⁷

Do kategorie výkonných umělců tedy řadíme jednotlivce, kteří svým uměleckým výkonem interpretují autorská umělecká díla, která realizují prostřednictvím svého fyzického projevu. Pro výkon práv je zcela nepodstatné, zda se jedná o umělce amatérské, nebo zda provádí svůj výkon na profesionální úrovni.¹⁸ V konkrétních příkladech tedy můžeme mluvit o hercích ztvárňujících postavy a recitující texty, tanečnický interpretující choreografii, zpěváky dávající život písním a podobně. Mezi nejčastěji se vyskytující příklady výkonných umělců tak můžeme zařadit následující povolání:

- Herec – umělec, který se specializuje na představení postav v divadelních hrách, filmech, televizních produkcích nebo jiných formách uměleckého vyjádření. Jeho hlavním úkolem je vtělit se do role, převést postavu k životu a předvést přesvědčivý a emotivní výkon. Herec pracuje podle scénáře nebo režijních pokynů a využívá svých dovedností v oblasti vyjádření, gest, hlasového projevu a pohybu, aby publikum uvěřilo věrohodnosti postavy, kterou ztvárňuje. Herectví může být prezentováno

¹⁶ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2023-12-18].

¹⁷ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

¹⁸ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 978-80-7251-502-8.

na nejrůznějších platformách, od divadelních jevišť a filmových pláten po televizní obrazovky a digitální média.¹⁹

- Zpěvák – umělec, který se specializuje na zpěv. Jeho primárním uměleckým vyjádřením je hlas, který používá k interpretaci písní a hudby. Hlavním úkolem zpěváka je představit píseň tak, aby oslovil posluchače, vyjádřil emoce a sdělil text skladby. Zpěváci mohou vystupovat sólově, v duetech nebo v rámci hudební skupiny. Jejich schopnost ovládat hlas, melodii, rytmus a interpretovat text je klíčová pro jejich umělecký výkon.²⁰
- Tanečník – umělec, který se specializuje na tanec a pohybová umění. Jeho hlavním vyjádřením je tělesný pohyb synchronizovaný s hudbou nebo jiným rytmickým prvkem.²¹ Tanečníci mohou vystupovat sólově, v párech nebo v rámci taneční skupiny. Jejich schopnost vyjadřovat emoce, vyprávět příběhy, a technicky zvládat různé taneční prvky, je klíčová pro jejich umělecký projev.
- Hudebník – zabývá se hudbou, a to hrou na určitý hudební nástroj či využívání jiných předmětů či vlastního těla ke tvorbě hudebního projevu, může být součástí hudební skupiny, orchestru nebo může vystupovat i samostatně.²²
- Dirigent – vytváří umělecký výkon tím, že vede orchestr, či jiné hudební těleso během hudebního vystoupení. Koordinuje a usměrňuje hudebníky a zpěváky, aby společně vytvořili požadovaný zvuk a interpretaci skladby. Jeho multifunkční role zahrnuje směřování orchestru nebo sboru, určování tempa a rytmu skladby, a přinášení vlastní interpretace k vyjádření hudebního díla. Dirigent pracuje s hudebníky na dosažení optimální harmonie a synchronizace mezi jednotlivými sekcemi. Při vedení zkoušek věnuje čas detailní práci na jednotlivých pasážích a podporuje interprety ve

¹⁹ HYVNAR, Jan. *O českém dramatickém herectví 20. století*. Disk (Akademie múzických umění v Praze). Praha: KANT pro Akademii múzických umění v Praze, 2008. ISBN 978-80-86970-63-9.

²⁰ *Zpěvák*. Online. In: MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Národní soustava povolání. C2017. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/zpevak>. [citováno 2024-02-28].

²¹ *Tanečník sólista*. Online. In: MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Národní soustava povolání. C2017. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/tanecnik-solista>. [citováno 2024-02-28].

²² *Hudebník*. Online. In: MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Národní soustava povolání. C2017. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/hudebnik>. [citováno 2024-02-28].

vyjádření hudby. Jeho role kulminuje veřejnými koncerty, kde dirigent předvádí svou vizi skladby před publikem.²³

- Zároveň však do této kategorie zařazujeme i artistry, kteří svým výkonem sice nevytváří konkrétní autorské dílo, ale přesto jsou považováni za výkonné umělce.²⁴

Osoby, které do výčtu výkonných umělců nelze zahrnout jsou kaskadéři, restaurátoři, maskéři, studioví technici nebo například modelky. Ale i další technické, produkční a administrativní profesní skupiny. Tyto osoby obvykle za výkonné umělce nepovažujeme, protože je jejich činnost ryze technická. Činnost maskérek, vlásenkářek, a některých případech i osvětlovačů a zvukařů, ovšem může, v případě splnění určitých podmínek, jako je dostatečná tvůrčí práce a jedinečnost, vykazovat znaky uměleckého díla.²⁵

Další profesí, kterou je vhodné ze skupiny výkonných umělců vyloučit, jsou sportovci. V případě sportu se o umělecký výkon nejedná ani v případě, kdy sportovec užije určitý umělecký prvek, jako je tomu například u synchronizovaného plavání, krasobruslení či moderní gymnastiky. Důvodem je to, že ačkoliv sportovec vytváří originální choreografii za pomoci využití uměleckých prvků, podstatou jejich výkonu není umělecký efekt, ale zvládnutí určitého sportovního prvku.²⁶

1.3.1. Rozdíl mezi autorem a výkonným umělcem

Často se stává, že dochází k zaměňování pojmů autor a výkonný umělec. Tato záměna může být způsobena například tím, že jednak pod těmito pojmy můžeme najít zcela odlišné osoby, ale také v mnoha případech se pod pojmem výkonný umělec a autor může nalézat i tatáž osoba. Tato skutečnost pak může

²³ *Dirigent*. Online. In: MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Národní soustava povolání. C2017. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/dirigent>. [citováno 2024-02-28].

²⁴ POPELKOVA, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 978-80-7251-502-8.

²⁵ *Ochrana práv výkonných umělců*. Online. In: Czech mobility info. C2018-2024. Dostupné z: <https://www.czechmobility.info/cs/temata/autorske-pravo/zvlastni-pripady-v-tanci-a-divadle/ochrana-prav-vykonných-umelcu>. [citováno 2024-01-12].

²⁶ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘIHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

působit zmatečně pro osoby, které nejsou dostatečně informované o jejich rozdílných rolích.

Pokud se zaměříme na to, koho nazýváme autorem, tak se jedná o osobu nebo skupinu osob, které jsou zodpovědné za tvorbu originálních autorských děl. „Autorem je fyzická osoba, která dílo vytvořila.“ (§5 odst. 1 AZ)²⁷ Pokud si tedy chceme tento pojem objasnit na příkladu v hudební tvorbě, bude se jednat například o práci textaře, kterého budeme považovat za autora textu písně či originální melodie, která bude ve skladbě využita. Tomu v závislosti na této jeho autorské práci náleží práva, která mu dále umožňují s dílem pracovat, a to i určit, jak bude s dílem dále nakládáno, jak bude distribuováno a reprodukováno.

Naproti tomu výkonný umělec je jednotlivec, který přináší živý výkon a interpretuje již existující autorská díla, přičemž sám nemusí být jejich autorem, ale zároveň se tato skutečnost nevylučuje. Výkonný umělec tak dodává život autorským dílům a představuje je skrze svůj výkon světu.²⁸ Pokud se zase vrátíme k příkladu hudební sféry, můžeme zde mluvit o zpěvákovi, který svým výstupem interpretuje práci textaře, kterým ovšem může být i on sám.

Důležitým rozdílem těchto dvou pozic je to, že sice výkonný umělec v jistém slova smyslu tvoří, nicméně je pro jeho konání vhodnější používat slova “provádí”. Umělecký výkon je umělcem prováděn a je tak pro diváka přístupný pouze na určitý časový interval. Tudíž umělecký výkon prováděním vzniká i zaniká.²⁹

Po provedení již nelze daný umělecký výkon zopakovat a nezbude z něj více jak vzpomínka či forma záznamu na fyzický nosič. Umělecký výkon tak získá na své hodnotě samotným provedením a ne tím, že vznikne.³⁰

²⁷ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2023-12-10].

²⁸ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

²⁹ HORECKÝ, Jan a kol. *Závislá práce a výkon umělecké činnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-210-9805-3.

³⁰ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

Naproti tomu stojí umělecké dílo, můžeme jej označit i jako autorské dílo. Autor tak tvoří trvalý produkt jeho autorské tvorby a touto činností autor tvoří něco nového, co svět doposud ještě neznal. Toto platí i v případě, že se jedná o pokračování navazující na jeho starou tvorbu. Autor touto prací tedy „tvoří“ v plném slova smyslu a jeho cílem je získat nový výtvar, který získá na své hodnotě tím, že bude existovat.³¹

1.4. Kolektivní správa

Kolektivní správa autorských práv a práv souvisejících je institut, který napomáhá subjektům autorského práva, mezi něž patří i výkonní umělci. Konkrétně jim tento institut umožňuje přenechávat svá práva zvláštnímu subjektu, který je následně jejich jménem spravuje ve vymezených oblastech. Tímto zvláštním subjektem můžeme rozumět právě kolektivního správce.³²

„Jde tedy o institut, který autorům a ostatním nositelům práv umožňuje výkon a ochranu jejich práv tam, kde je jejich individuální výkon obtížný, neúčelný či zhora nemožný, a naopak uživatelům a koncovým spotřebitelům zajišťuje přístup k výsledkům umělecké tvorby či odborného a vědeckého bádání.“³³

Výhodami kolektivní správy, a tím i důvodem pro její existenci, je dle společnosti INTERGRAM například efektivnější správa a ochrana autorských práv. Hromadná správa umožňuje kolektivním správcům zastupovat mnoho autorů a umělců současně a v důsledku toho může jejich kulturní hodnota nabývat na významu a šířit se rychleji.³⁴

³¹ DOLEČEK, Marek. *Autorské právo*. Online. In: BusinessINFO.cz. C1997-2024. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/autorske-pravo-ppbi/5#prava-souvisejici-s-pravem-autorskym>. [citováno 2024-02-18].

³² TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

³³ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘIČOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

³⁴ *Co je kolektivní správa práv a k čemu slouží?* Online. In: INTERGRAM. C2018-2024. Dostupné z: <https://www.intergram.cz/pro-verejnost/co-je-to-kolektivni-sprava-prav/>. [citováno 2024-01-12].

1.4.1. Stávající kolektivní správci v České republice

V současné době se na území České republiky dělí o kolektivní správu 6 institucí. Tyto instituce na základě zákonného monopolu spravují každá zvlášť zvláštní úsek práv a mají mezi sebou rovné postavení. Jedná se o tyto společnosti:

- *DILIA – divadelní, literární, audiovizuální agentura, z.s.*
- *GESTOR – ochranný svaz autorský z.s.*
- *INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů z.s.*
- *OAZA – Ochranná asociace zvukařů – autorů, z.s.*
- *OOAS – Ochranná asociace autorská – sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl*
- *OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.*³⁵

Z hlediska práv výkonných umělců je pro účely této práce nejzásadnější společnost INTERGRAM, proto je jí v této práci věnována největší pozornost v následující kapitole

1.4.2. INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů z.s.

Zastupuje všechny výkonné umělce a výrobce zvukových a zvukově obrazových záznamů, a to v jakékoliv oblasti, ve které tyto osoby působí. Tato společnost tak usnadňuje práci výkonných umělců, a to konkrétně tím, že je zastupuje a vybírá za ně odměny za veřejné užití jejich výkonů a záznamů z jejich uměleckých výkonů.³⁶

Právo ke správě těchto kolektivních práv udělilo INTERGRAMU *Ministerstvo kultury České republiky* na základě podmínek stanovených v

³⁵ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

³⁶ POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů (Intergram)*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-553-X.

*autorském zákoně, a to 22. března 2001. Jedná se o rozhodnutí Ministerstva kultury o udělení oprávnění k výkonu kolektivní správy práv, čj.: 3209/2001.*³⁷

Tato organizace tak sjednotila správu práv těchto osob, která byla do té doby roztržena mezi samostatné spolky. Konkrétně se jednalo o *Hereckou asociaci, Svaz autorů a interpretů, Umělecké sdružení ARTES, Unie profesionálních zpěváků ČR, Unie orchestrálních hudebníků ČR, Společnost koncertních umělců, Sdružení výkonných umělců a Českou národní skupinu Mezinárodní federace hudebního průmyslu.*³⁸

*„Intergram uděluje souhlas k užití výkonů slovesných (herecké výkony, recitace) stejně tak jako výkonů hudebních (hudba, zpěv, dirigování) či tanečních. Je proto oprávněn udělovat souhlas k užití a vybírat za to odměn v případě užití jakýchkoliv zvukových snímků a řady snímků zvukově obrazových.“*³⁹

³⁷ INTERGRAM [online]. 2018. Dostupné z: <https://www.intergram.cz/> [citováno 2024-01-14]

³⁸ Tamtéž

³⁹ POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů (Intergram)*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-553-X.

2. Práva výkoných umělců

„Právo výkoných umělců zahrnuje – stejně jako právo autorské – absolutní, nepromlčitelná, nepostupitelná a nepřevoditelná osobnostní a majetková práva.“⁴⁰

Právo výkoných umělců je komplexní pojem, pod kterým si představujeme samostatná právní ustanovení poskytující právní ochranu umělcům ve vztahu k jejich uměleckým výkonům a dalších práv odlišných od práv autorských. Tato práva jsou ale zároveň jejich povahou právu autorskému blízká. Proto také úpravu práv výkoných umělců nalezneme v *autorském zákonu*. V názvu tohoto zákona se v jeho plném znění práva výkoných umělců skrývají pod slovy “práva příbuzná”. V nejrůznějších dokumentech můžeme však tato práva naleznout také pod názvem “práva související” ve smyslu k právům autorským. Takto práva výkoných umělců označuje například doktorka Popelková ve svém díle *Nehmotné statky*. Ovšem do této podskupiny spolu s právy výkoných umělců patří i další skupiny nositelů práv kterými jsou práva výrobců a vysílatelů.⁴¹

Význam těchto práv spočívá v poskytování adekvátní ochrany umělcům v průběhu jejich vystupování na veřejnosti. Přičemž předmětem ochrany práv je samotný umělecký výkon umělce. Tato práva se vztahují na jejich živá vystoupení, účast v divadelních představeních, koncertech, televizních a divadelních produkčních činnostech, a též při dalších mediálních formách, v nichž jsou jejich výkony zaznamenávány a případně i následně šířeny.⁴²

Práva výkoných umělců můžeme rozdělit do dvou základních kategorií, a tou jsou práva osobnostní a majetková. Obě tyto skupiny mají svůj taxativní výčet práv výkoných umělců, a to v §70 a §71 AZ, ovšem práva výkoných umělců

⁴⁰ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

⁴¹ POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkoných umělců a výrobců zvukových záznamů (Intergram)*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-553-X.

⁴² POPELKOVÁ, Věra, ŠTROS David a VOBORNÍK Martin. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty. II. díl*. Online. Elso group, 2007. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/prosazovani-prav/pprll1.pdf. [citováno 2024-01-20].

nalezneme i v jiných částech autorského zákona, a také se s nimi můžeme setkat v občanském zákoníku, kde jsou zakotvena některá další dílčí práva výkonných umělců ovšem v rovině obecné ochrany.⁴³

Dle doktorky Popelkové jsou předmětem těchto práv umělecké výkony, a tato práva umělci vznikají od okamžiku, kdy byl umělecký výkon proveden, a není k jejich vzniku nutné plnit žádné formální úkony, díky kterým by případně vznikal nárok na ochranu práv spojených s výkonem. Tato práva mají pro výkonného umělce absolutní právní povahu, a to znamená, že působí vůči všem osobám, a ty mají povinnost se zdržet jakéhokoli konání či opomenutí, které by mělo za následek zásah do práv výkonného umělce.⁴⁴

Cílem právní ochrany uměleckého výkonu je posílit a chránit zájmy umělců ve prospěch širšího rozvoje umění a kulturního dědictví. Tato ochrana je klíčová pro udržení rozmanitosti uměleckého prostředí, projevujícího se živými výstupy, které přispívá ke kulturnímu obohacení společnosti. Jedním z hlavních úkolů právní ochrany je také zajistit férové podmínky hospodářské soutěže mezi umělci a dalšími aktéry na uměleckém trhu. Zabráněním zneužívání uměleckých výkonů se chrání nejen majetkové zájmy umělců, ale také jejich schopnost svobodně se vyjadřovat a realizovat svou tvůrčí práci. Právní rámec umělecké ochrany by měl poskytovat stabilní a transparentní prostředí pro umělce, které jim umožní plně se věnovat své tvorbě, a zároveň být spravedlivě odměněn za svůj přínos k umění a kultuře.⁴⁵

2.1. Osobnostní práva výkonného umělce

V rámci autorského práva má výkonný umělec nárok na celou řadu osobnostních práv, která mu zajišťují ochranu jeho uměleckého výkonu, tedy

⁴³ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2023-12-10].

⁴⁴ POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 978-80-7251-502-8.

⁴⁵ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

provedení uměleckého výkonu fyzickou osobou. Někdy jsou tato práva nazývána též jako práva morální.

Tato práva jsou nepřevoditelná, to znamená, že jsou to taková práva, která smí využít pouze fyzická osoba výkonného umělce a nesmí se jich ani vzdát. S nepřevoditelností těchto práv souvisí také to, že se jedná o taková práva, která po smrti umělce zanikají a právní nástupci – dědici tímto právem nebudou moci disponovat. (§11 odst. 4 AZ)⁴⁶

Osobnostní práva níže vyjmenovaná jsou taxativně vymezena v §70 AZ, kdy tato práva jsou zákonodárcem uznána umělcům na základě přirozenoprávní realizace čl. 10 LZPS.⁴⁷ Osobnostní práva jsou klíčovým prvkem právní ochrany výkonných umělců při jejich činnosti. Zajišťují umělcům právo rozhodovat o tom, jak jsou identifikováni v rámci jejich uměleckých vystoupení a chrání je před neoprávněným užitím či zneužitím jejich tvorby.

2.1.1. Právo na zveřejnění uměleckého výkonu

Předmětem ochrany práv výkonného umělce jsou umělecké výkony jak zveřejněné, tak i ty nezveřejněné. Proto se v autorském zákoně lze dočíst, že „výkonný umělec má právo rozhodnout o zveřejnění svého uměleckého výkonu“. (§70 odst.1 AZ)⁴⁸ Zveřejněním rozumíme první zpřístupnění uměleckého výkonu veřejnosti zákonným způsobem. (§4 odst. 1 AZ)⁴⁹

Výkonný umělec sám disponuje tímto právem a určuje, zda, a pokud ano, jakým způsobem má být jeho jméno uvedeno při zveřejnění jeho výkonu. Toto právo je umělcem vyčerpáno prvním oprávněným zveřejněním. Zveřejnění výkonu

⁴⁶ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2023-12-10].

⁴⁷ KAČÍREK, Michal. *Práva související s právem autorským: práva výkonného umělce k uměleckému výkonu*. Online. In: Autorské právo info. 2018. Dostupné z: <https://autorske-pravo.info/prava-souvisejici-s-pravem-autorskym/>. [citováno 2024-02-01].

⁴⁸ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2023-12-10].

⁴⁹ Tamtéž

je následně důležitou právní skutečností, která je významná pro dobu trvání majetkových práv.⁵⁰

Ve svém díle Srstka a kol. autoři píšou, že pokud výkonný umělec zemře ještě před zveřejněním výkonu, náleží právo na jeho zveřejnění komukoliv, souhlasí-li s takovým zveřejněním právní nástupce umělce. V případě, že umělec ještě před smrtí uzavřel licenční smlouvu o daném výkonu, nemusí osoba mající licence k tomuto výkonu žádat o svolení k jeho zveřejnění u právních nástupců výkonného umělce. Právní nástupci umělce, dědici práv, nebudou moci tímto právem disponovat. To znamená, že nemohou zveřejnění zakázat.⁵¹

Právo na zveřejnění nebude vyčerpáno v případě, že někdo jakýmkoliv způsobem zveřejní umělecký výkon bez svolení daného umělce před jeho prvotním oprávněným zveřejněním. Tato skutečnost nastane z důvodu, že toto právo přísluší výhradně výkonnému umělci. Na takto nepovoleně zveřejněný výkon se bude do doby prvotního řádného zveřejnění nahlížet jako na výkon výkonného umělce *nezveřejněný*.⁵²

2.1.2. Právo paternity

„Sólista, vytváří-li výkon sám, a dirigent, sbormistr, divadelní režisér a sólista, vytváří-li výkon spolu s členy uměleckého tělesa, má právo rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho jméno uvedeno při zveřejnění a dalším užití jeho výkonu. Výkonným umělcům jako členům uměleckého tělesa přísluší právo podle předchozí věty pouze ve vztahu ke společnému jménu (společnému pseudonymu), pod kterým výkon společně vytvářejí; tím není vyloučena dohoda o uvedení jména podle předchozí věty.“ (§70 odst.2 AZ)⁵³

⁵⁰ TELEEC, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

⁵¹ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

⁵² TELEEC, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

⁵³ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-01-05].

Původcovství, tedy právo rozhodnout o tom, zda a případně jakou formou budou uvedena jména osob, které se podílejí na uměleckém výkonu, je u výkonných umělců taxativně vymezeno. Na rozdíl od autorského práva, kdy toto právo náleží všem osobám, které se na tvorbě díla podílely, je tento výčet u výkonných umělců užší. U práv výkonných umělců nenáleží právo pro označení původcovství všem výkonným umělcům, ale pouze těm, kterým to autorský zákon jasně připouští.⁵⁴

Právo paternity vymezuje autorský zákon těmito osobám:

- (a) Sólistovi. V obecné rovině je tento pojem používán pro označení jednotlivce, který provádí výkon samostatně bez nutného doprovodu jiných umělců. V případě seskupení osob pro výkon pak můžeme pod označením sólista vidět osobu, která se staví do role hlavního interpreta a vystupuje s ostatními členy seskupení, kteří tvoří doprovod k jeho výkonu.
- (b) Dirigentovi. Jedná se o hudebního umělce, který vede orchestr, skupinu, sólistu či sbor při interpretaci hudebních a hudebně dramatických děl. Jeho hlavní role spočívá v koordinaci a vedení výkonů hudebníků a zpěváků a za pomoci gest a pohybů určuje tempo, dynamiku a celkové provedení skladby.⁵⁵
- (c) Sbormistrovi, neboli vedoucímu pěveckého sboru. Jeho úlohou je vedení a řízení sboru a práce s pěvci.⁵⁶
- (d) Divadelnímu režisérovi. Ten je uměleckým pracovníkem, který má na starosti celkovou režii divadelního představení. Mezi jeho úkoly patří vytvoření konceptu a vizuální podoby představení, práce s herci a koordinace všech dalších prvků dotvářejících představení jako jsou kostýmy, světelné efekty či zvuková kulisa. Výsledkem jeho práce je

⁵⁴ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

⁵⁵ *Dirigent*. Online. In: MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Národní soustava povolání. C2017. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/dirigent>. [citováno 2024-02-28].

⁵⁶ *Sbormistr*. Online. In: MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Národní soustava povolání. C2017. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/sbormistr>. [citováno 2024-02-28].

vytvoření kvalitního uceleného divadelního přestavení, které dokáže oslovit diváky a přinést jim originální zážitek.⁵⁷

Tyto osoby, jimž náleží právo paternity mají právo rozhodovat o tom, zda budou jejich jména uvedena při zveřejnění a dalším užití jimi vytvořeného uměleckého výkonu. Právo paternity výkonného umělce se týká jeho práva být uznán a identifikován jako tvůrce svého uměleckého výkonu.⁵⁸

*„Ostatním výkonným umělcům svědčí pouze právo ke společnému jménu, tj. uměleckému názvu, značce či jinému označení. Je zde bez významu, zda je toto označení rovněž chráněno jako samostatný předmět práva duševního vlastnictví (např. ochranná známka), všeobecného osobnostního práva, práva firemního či nekalosoutěžního.“*⁵⁹

Z tohoto textu vyplývá, že pokud se jedná o výkon kolektivu, není povinností, aby byla při zveřejnění a užívání uměleckého výkonu uvedena jména všech členů seskupení podílejících se na kolektivním výkonu, dokonce ani tito členové seskupení o tomto formátu uvedení jejich jmen sami nerozhodují. Toto rozhodnutí má ve své moci pouze osoba, která seskupení zastoupí, a lze ji označit jako jednu z osob výše vyjmenovaných, kterým toto právo na rozhodnutí o uvedení jmen náleží. V těchto případech se zpravidla používá označení, které si kolektiv vytvořil, a bývá běžně užíváno ve spojení s jejich uměleckým výkonem, tzv. společné jméno. Uvedením tohoto společného jména se tak naplní práva jednotlivých členů seskupení, aniž by bylo přímo uvedeno jejich jméno či pseudonym.

Formami uměleckého označení rozumíme tři způsoby, jakými se zpravidla umělecké výkony pojmenovávají. Mezi ně se řadí forma *pravojmenná*, *pseudonymní*, nebo nemusí umělec označení jménem vůbec použít a tím bude forma označení *anonymní*. Pokud se umělec rozhodne pro užití formy

⁵⁷ *Divadelní režisér*. Online. In: MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Národní soustava povolání. C2017. Dostupné z: <https://nsp.cz/jednotka-prace/divadelni-reziser>. [citováno 2024-02-28].

⁵⁸ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

⁵⁹ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

pseudonymní nebo dokonce *anonymní*, potom zákon zakazuje prozradit umělcovu totožnost, a výkonný umělec tak má spolu s právem na určení autorství výkonu také nárok na ochranu identity.⁶⁰

Pravojmenná forma označení

Tato forma je též nazývána jako *aléthonymní*, jde o formu označení výkonu, kdy umělec použije k identifikaci jeho výkonu své pravdivé jméno.⁶¹ Výkon je tedy přímo spojen s identitou konkrétního umělce a je prezentován pod jeho jménem. Jedná se o formu, která je častá například u herců, příkladem nám může být herec Vladimír Polívka nebo česká herečka Jiřina Bohdalová. *Aléthonymní* forma není často užívána v hudební branži. Hudebníci a zpěváci mnohem častěji volí formu *pseudonymní*. Zástupci na české hudební scéně, kteří užívají *pravojmennou* formou označení jejich výkonů, tak mohou být například Vojtěch Dyk či Aneta Langerová.

Pseudonymní forma označení

Tzv. *pseudonym* může být zcela vymyšlený, inspirovaný nějakým konceptem nebo spojen s určitým tématem, kterému se umělec věnuje ve své tvorbě. Umělec nemusí mít pro užití *pseudonymní formy označení* žádný z vážných důvodů a nemusí ani tento důvod uvádět.

Tato forma poskytuje umělci možnost se odpoutat od své identity a vyjádřit naplno svou kreativitu bez povinnosti se pod daný výkon podepsat vlastním jménem, může ovšem využít *pseudonymu* také v případech, kdy tak chce chránit svou osobu před pronásledováním. S pronásledováním se umělci setkávali například za totalitního režimu v Československu.⁶² Ovšem jak již bylo výše zmíněno, pro použití pseudonymu nemusí umělec uvádět důvod, jedná se o jeho

⁶⁰ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

⁶¹ Tamtéž

⁶² *Pseudonym*. Online. In: IČEŠTINA.cz. C2024. Dostupné z: <https://www.icestina.cz/pseudonym/>. [citováno 2023-12-10].

právo se rozhodnout, jak bude jeho původcovství dokazováno, zda pravým jménem nebo pseudonymem či případně vůbec.

Anonymní forma označení

Tato forma označení bývá umělci užívána, aby byl jejich výkon prezentován bez uvedení jména nebo jiných osobních identifikačních údajů. Umělec v tomto případě záměrně skrývá svou identitu.

Umělec, pokud užije *anonymní* označení, může také obtížně prosazovat své právo na spravedlivou odměnu za užití či ochranu zneužití jeho výkonu. Bez jasného spojení mezi umělcem a výkonem je složitější uplatnit jeho právní nároky.⁶³

Negativní právo paternity

Toto právo není přímo zakotveno v *autorském zákoně*, ale je součástí všeobecného *práva osobnostního*. Negativní právo paternity představuje důležitý aspekt osobnostního práva umělce, který se zaměřuje na ochranu jeho identity a dobré reputace v kontextu umělecké tvorby. Toto právo zaručuje umělci ochranu, aby jeho jméno, jak pravé, tak i pseudonymní, nebylo zneužíváno či neoprávněně spojováno s výkony, které sám umělec nevytvořil. Jedná se v zásadě o ochranu před klamným spojením umělce s cizí tvorbou, která by mohla vést k poškození jeho reputace či narušení jeho tvůrčí integrity.⁶⁴

Negativní právo paternity umožňuje umělcům udržet celistvost jejich umělecké tvorby a zabraňuje situacím, kdy by jejich jméno mohlo být zneužito ke komerčním nebo jiným účelům bez jejich souhlasu. Například by umělec mohl být neoprávněně spojován s reklamou, propagací nebo jinými formami komerčního využití, což by mohlo vést k nepříznivému dopadu na umělcovu reputaci nebo k narušení jeho profesního obrazu.

⁶³ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

⁶⁴ Tamtéž

Ovšem není vždy nutností, aby bylo jméno umělce uvedeno. (§67 odst. 3 AZ)⁶⁵ Výkonnému umělci totiž nemusí toto právo automaticky náležet a existují situace, kdy je toto neuvedení autora odůvodněno způsobem užití. Srstka a kol. pro upřesnění této situace využívají příkladu zadní strany CD nosiče, na kterém je nahrána opera s velkým množstvím sólistů.⁶⁶

2.1.3. Právo integrity

„Výkonný umělec má právo na ochranu před každým znetvořením, zkomolením nebo jinou změnou svého výkonu, která by byla na újmu jeho pověsti; výkonní umělci podle §68 odst.1 jsou povinni brát na sebe přiměřený vzájemný ohled.“ (§70 odst. 4 AZ)⁶⁷

Tento zákaz neplatí jen pro třetí osobu, i když primárně je proti ní směřován, ale i proti kolegům v rámci jednoho tělesa v případě kolektivního provádění jediného výkonu. Tito umělci jsou tudíž povinni dbát na vzájemný ohled mezi sebou. Protože jak píše profesor Telec ve svém komentáři autorského zákona, i nedbalým projevem jednoho z umělců v rámci kolektivního provádění výkonu může dojít k narušení práva na integritu ostatních umělců, z důvodu, že tímto nedokonalým nebo jinak dehonestujícím projevem ztratí celý výkon na své původní kvalitě.⁶⁸ Tak i touto formou konání může být narušeno právo na integritu jiných uměleckých výkonů.

Ve srovnání s autorským právem, kde nalezneme právo na nedotknutelnost díla stanovené autorským zákonem (*„autor má právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého*

⁶⁵ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-01-15].

⁶⁶ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘIHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

⁶⁷ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-01-17].

⁶⁸ TELEC, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

díla, nestanoví-li tento zákon jinak“ (§11 odst. 3 AZ)⁶⁹, výkonný umělec má své právo vymezeno jinak, a to tak, že dle práva na integritu, které je užším oprávněním, než je nedotknutelnost díla, nemohou umělci své právo na integritu použít proti jakémukoli pozměnění, ale pouze proti takovému, které by způsobilo újmu výkonu či pověsti výkonného umělce.⁷⁰

2.2. Majetková práva výkonných umělců

Majetková práva jsou druhou skupinou práv, která náleží výkonnému umělci. Tato práva umělcům zajišťují kontrolu nad komerčním využitím svých uměleckých výkonů, a umožňují jim tak získávat spravedlivou finanční odměnu za vynaložené úsilí při své tvorbě. Přičemž se toto právo vztahuje na formu výkonu jak původní, tak i na formu jakkoli jinak zpracovanou či výkon ve změněné podobě.⁷¹

Vymezení těchto práv stejně jako práv osobnostních nalezneme v autorském zákoně. Konkrétně se majetkovým právům věnuje §71 AZ.⁷² Mimo vymezení toho, komu tato práva mohou náležet, zde nalezneme i samotný výčet majetkových práv výkonného umělce. Jedná se o právo umělecký výkon užít a o právo na odměnu za rozmnožování uměleckého výkonu pro osobní potřebu.

„Ochrana stanovená autorským zákonem se vztahuje na umělecké výkony zveřejněné či nezveřejněné, zachycené na zvukový či obrazově zvukový záznam nebo provedené pouze živě, v podobě původní, nebo jiným zpracované či změněné podobě.“⁷³ Z toho vyplývá, že nezáleží na tom, v jaké formě dílo bylo či

⁶⁹ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-01-17].

⁷⁰ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

⁷¹ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

⁷² ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-01-17].

⁷³ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

nebylo zveřejněno nebo zaznamenáno, v každém z těchto případů se na daný výkon vztahují majetková práva s ním spojená.

Dále pak profesor Telec uvádí, že tento výčet majetkových práv uvedených v autorském zákoně je potřeba vnímat jako taxativní, což znamená, že obsahuje pouze vyjmenované položky, a nelze k nim žádná jiná práva přidávat. Tato majetková práva mají absolutní povahu, a jsou tedy nepřevoditelná za života, nejsou ani postihnutelná výkonem rozhodnutí. Stávají se ovšem součástí dědického řízení, což zajišťuje, že i po smrti umělce budou práva k výkonu nadále chráněna, a to na základě platného dědického práva a v souladu s platnou závětí sestavenou umělcovým dědicem, či jiným právním nástupcem.⁷⁴

2.2.1. Právo umělecký výkon užít

„Výkonný umělec má právo svůj umělecký výkon užít v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může umělecký výkon užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.“ (§71 odst. 1 AZ)⁷⁵

Dle prvního odstavce paragrafu §71 o majetkových právech výkonného umělce náleží umělci právo užít jeho umělecký výkon. Nicméně na základě svolení, a to ve většině případů formou typové autorskoprávní licenční smlouvy, může umělec udělit jiné osobě svolení k výkonu tohoto práva, kdy se může jednat o osoby fyzické nebo právnické. Umělec tedy v podstatě nepřenáší toto právo na jinou osobu, protože dle autorského zákona jsou tato práva nepřevoditelná, ale udělí souhlas jiné osobě, aby prováděla výkon tohoto práva za něj. Výkon umělce následně může být užit ve formě původní, zpracované jinou osobou či v jinak pozměněné podobě.⁷⁶

⁷⁴ TELEC, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

⁷⁵ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-01-21].

⁷⁶ POPELKOVÁ, Věra, ŠTROS David a VOBORNÍK Martin. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty. II. díl*. Online. Elso group, 2007. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/prosazovani-prav/pprll1.pdf. [citováno 2024-01-20].

Vymezení tohoto práva dominuje způsob vymezení negativní. Srstka a kol. tak komparují, že na rozdíl od práva autorského, kdy autor může sám určovat komu dá svolení jeho autorské dílo užívat (pozitivní aspekt), tak může i sám určit komu toto právo zapoví (negativní aspekt). V případě výkonných umělců, jak už bylo řečeno, převládá negativní aspekt, a tedy ta skutečnost, že výkonný umělec může spíše rozhodnout o tom, komu vyloučí právo užívat jeho umělecký výkon.⁷⁷

V běžné praxi se nechává výkonný umělec při výkonu tohoto majetkového práva smluvně zastupovat kolektivním správcem. V případě výkonných umělců spolu s výrobcí zvukového záznamu a výrobcí zvukově obrazového záznamu je kolektivním správcem společnost INTEGRAM, které již byla v této práci věnována pozornost.⁷⁸

Právo na užití se dále dělí na podskupiny toho, jak lze jejich obsah využít. Práva výkonného umělce svůj umělecký výkon užít podle §71 odst. 2 AZ dělíme takto:

„Právem umělecký výkon užít je:

- a) právo na vysílání a jiné sdělování živého výkonu veřejnosti,*
- b) právo na záznam živého výkonu,*
- c) právo na rozmnožování zaznamenaného výkonu,*
- d) právo na rozšiřování rozmnoženin zaznamenaného výkonu,*
- e) právo na pronájem rozmnoženin zaznamenaného výkonu,*
- f) právo na půjčování rozmnoženin zaznamenaného výkonu,*
- g) právo na sdělování zaznamenaného výkonu veřejnosti.“ (§71 odst. 2 AZ)⁷⁹*

Ad a) Právo na vysílání a jiné sdělování živého výkonu veřejnosti:

Toto právo umožňuje umělcům určovat, jak jsou jejich živá vystoupení zaznamenávána a distribuována veřejnosti. Zahrnuje právo umělců rozhodovat o tom, kde a jak jsou jejich výkony vysílány v rádiu, televizi nebo přes internet, ať už

⁷⁷SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

⁷⁸ *Co je kolektivní správa práv a k čemu slouží?* Online. In: INTEGRAM. C2018-2024. Dostupné z: <https://www.intergram.cz/pro-verejnost/co-je-to-kolektivni-sprava-prav/>. [citováno 2024-01-12].

⁷⁹ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-12-10].

živě nebo v reálném čase. Vždy se bude jednat o nehmotnou formu přenášeného výkonu.⁸⁰ Tento aspekt práva umělců na vysílání je klíčový pro jejich profesionální kariéru a finanční situaci, protože jim umožňuje maximalizovat dosah svých vystoupení, a zároveň získat adekvátní odměnu za svou tvůrčí práci. Bez tohoto práva by umělci mohli ztratit kontrolu nad šířením svých výkonů.

Ad b) Právo na záznam živého výkonu

Právo na záznam živého výkonu je důležité pro ochranu umělce, kdy k zaznamenání jeho živého vystoupení při provádění výkonu je třeba získat jeho svolení. V rámci tohoto práva se jedná o možnost vytvořit prvotní zvukový nebo audiovizuální záznam, kterým osoba zachytí samotný umělecký výkon na konkrétní médium, jako je například fyzický nosič dat. Takový záznam pak může být dále využíván k nejrůznějším účelům, a to často i při propojení s *právem na rozmnožení zaznamenaného výkonu*, kterému bude v této práci věnován prostor v následujícím odstavci. Celkově lze říct, že toto právo tvoří základ pro další odstavce tohoto paragrafu a pro práva v nich upravená.

Ad c) Právo na rozmnožování zaznamenaného výkonu

*„Rozmnožováním díla se rozumí zhotovování dočasných nebo trvalých, přímých nebo nepřímých rozmnoženin díla nebo jeho částí, a to jakýmkoliv prostředky a v jakékoli formě. (§13 odst. 1 AZ).“*⁸¹ Právo na rozmnožování zaznamenaného výkonu je důležitou součástí majetkových práv výkonných umělců. Toto právo je silně spjato s právem na záznam živého výkonu.

Pod pojem rozmnožování můžeme zařadit jak samotné vytvoření záznamu, kdy se jedná o určitou formu rozmnožování, tak i následné rozmnožování daného záznamu. Umožňuje umělcům rozšiřovat své živé vystoupení, které bylo zaznamenáno na jakýkoliv hmotný nosič, jako jsou například zvukové nahrávky

⁸⁰ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

⁸¹ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-01-21].

nebo videozáznamy ve formě CD či DVD a další formy nosičů a tím jej dále využívat.⁸²

Ad d) Právo na rozšiřování rozmnoženin zaznamenaného výkonu

Autorský zákon mluví o rozšiřování takto: „Rozšiřováním originálu nebo rozmnoženiny se rozumí zpřístupňování díla v hmotné podobě prodejem nebo jiným převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla, včetně jejich nabízení za tímto účelem.“ (§14 odst. 1 AZ).⁸³

K uplatnění tohoto práva ovšem zákon jasně staví, že pro jeho užití se musí jednat o formu záznamu na fyzickém nosiči.⁸⁴ Takových nosičů existuje celá řada a umělec si sám volí, na jaký z nich svůj výkon zaznamená, podle vlastností nosiče a vlastních preferencí a požadavků. V současnosti již výkonní umělci využívají převážně nosiče ve formě CD či DVD. Další formou nosiče může být například i vinylová deska, ta ovšem již ve většině případů neslouží k zanesení dat jako prostému uchování záznamu výkonu, ale spíše pro její exkluzivitu, kdy je zpravidla vyroben menší počet kusů a slouží spíše pro sběratele a obdivovatele daného umělce.⁸⁵

Výkonný umělec má právo rozhodovat tom, jak bude s rozmnoženinou zacházeno jen do doby jejího prvního prodeje nebo do převodu vlastnického práva k ní, čímž je toto právo vyčerpáno.⁸⁶ Z toho vyplývá, že následný osud rozmnoženiny záleží zcela na osobě, která si ji zakoupila nebo k ní získala vlastnická práva, a výkonný umělec tedy již nemůže dále určovat, zda může být kupříkladu dále prodána či užívána jinou osobou. Nesmí se ovšem takovým

⁸² TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

⁸³ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-01-10].

⁸⁴ Tamtéž

⁸⁵ SPIRIT, Martin. *Vinylove. Lásky k deskám pomáhá byznysu s fyzickými nosiči odolat Spotify*. Online. In: Forbes. 2020. Dostupné z: <https://forbes.cz/vinylove-laska-k-deskam-pomaha-byznysu-s-fyzickymi-nosici-odolat-spotify/>. [citováno 2024-01-12].

⁸⁶ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

nakládáním s rozmnoženinou porušovat jiná práva, která dle zákona výkonnému umělci náleží.

Ad e) Právo na pronájem rozmnoženin zaznamenaného výkonu

Jedná se o formu zpřístupnění rozmnoženiny zaznamenaného výkonu na dobu určitou. Zákon jasně stanoví, že i v tomto případě se musí jednat o fyzickou formu rozmnoženiny výkonu. K vymezení lze využít definici *pronájmu* podle §15 AZ: „*Pronájmem originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla ve hmotné podobě za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu poskytnutím originálu nebo rozmnoženiny díla na dobu určitou.*“ (§15 AZ).⁸⁷ V případě pronájmu si pronajímatel pořizuje na omezenou dobu rozmnoženinu pro účely jakéhokoli prospěchu, který jde nad rámec jeho osobní potřeby či jiných osob, které jsou této fyzické osobě blízké. Tím, že zákon říká, že se může jednat o přímý i o nepřímý prospěch, tak se nemusí jednat jen o finanční plnění jako takové, ale například i naturální plnění.⁸⁸

Ad f) Právo na půjčování rozmnoženin zaznamenaného výkonu

Tak jako tomu bylo u pronájmu zaznamenaného výkonu, tak i v případě půjčování se využije definice užívaná v *autorském právu*: „*Půjčováním originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla ve hmotné podobě zařízením přístupným veřejnosti, nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu poskytnutím originálu nebo rozmnoženiny díla na dobu určitou.*“ (§16 AZ)⁸⁹

Zásadním rozdílem mezi pronájmem a půjčováním je to, že již z definice je patrné že při půjčení zaznamenaného výkonu nelze tento výkon využít pro zajištění prospěchu, tak jak tomu bylo u pronájmu.

⁸⁷ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-01-27].

⁸⁸ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

⁸⁹ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-01-28].

Ad g) Právo na sdělování zaznamenaného výkonu veřejnosti

Toto právo poskytuje umělci možnost sdílet jeho výkon veřejnosti v nehmotné podobě. Jedná se tedy o sdílení bez nosiče, ve vlnové či jiné digitální verzi přenosu. Zásadní pro toto právo je sdělování výkonu neurčitému okruhu osob, veřejnosti. Může se jednat i o formu přenosu výkonu do soukromých prostor osob, tedy do jejich domácností, formou přenosu rádiového či na obrazovky jejich televizorů, či využitím jiného drátového i bezdrátového připojení. Jedná se tedy o formu sdělování veřejnosti, ale na neveřejném místě. V druhém případě se může jednat také o sdělování na veřejném místě. Tedy na místě veřejnosti běžně přístupném, například v parcích nebo jiných veřejných místech.⁹⁰

Výklad tohoto práva můžeme velmi připodobnit *právu na vysílání a jiné sdělování živého výkonu veřejnosti* ovšem s tím rozdílem, že v případě tohoto práva se jedná o přenos výkonu ze záznamu.

2.2.2. Právo na odměnu za rozmnožování uměleckého výkonu pro osobní potřebu

„Výkonný umělec má právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním jeho zaznamenaného výkonu pro osobní potřebu obdobně podle §25.“ (§71 odst.3 AZ)⁹¹

Třetí odstavce paragrafu o majetkových právech výkonných umělců je formován tak, že odkazuje na §25 *autorského zákona*, který pak popisuje projednávané právo takto: *„U zveřejněných děl, která lze rozmnožovat pro osobní potřebu fyzické osoby či vlastní vnitřní potřebu právnické osoby či podnikající fyzické osoby (§ 30 a 30a) pomocí přístroje k zhotovování tiskových rozmnoženin na papír nebo podobný podklad, anebo pro osobní potřebu fyzické osoby (§ 30) na podkladě zvukového, zvukově obrazového nebo jiného záznamu či rozhlasového nebo televizního vysílání jejich přenesením pomocí přístroje na*

⁹⁰ TELEEC, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

⁹¹ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-01].

nenahrané nosiče záznamu, má autor právo na odměnu v souvislosti s takovým rozmnožováním díla.“ (§25 odst.1 písm. a,b)⁹²

Toto právo poskytuje výkonnému umělci možnost získat dostatečnou odměnu za rozmnožování záznamu jeho výkonu fyzickou osobou pro její osobní potřebu, pro vnitřní potřebu právnické osoby či potřebu podnikající fyzické osoby. Pro toto právo využívají z důvodu efektivního plnění výkonní umělci institutu kolektivního správce.⁹³

Osoby povinné odvádět odměnu za rozmnožování výkonu jsou povinny předkládat příslušnému kolektivnímu správci informace důležité pro výměru odměny, kterou jsou povinny odvádět, a jsou tedy rozhodné pro určení samotné výše odměny. Jedná se zejména o druh a také počet dovezených, přijatých a také prodaných přístrojů ke zhotovování rozmnoženin záznamů, dále pak přístrojů ke zhotovování tiskových rozmnoženin a nenahraných nosičů záznamů. Důležitá je také informace o celkovém počtu tiskových rozmnoženin zhotovených na těchto přístrojích pro poskytování rozmnožovacích služeb za úplatu.⁹⁴

2.2.3. Trvání majetkových práv výkonného umělce

Pro majetková práva výkonných umělců existuje časové vymezení toho, do kdy jsou tato práva chráněna. Trvání majetkových práv vymezuje §73 *autorského zákona* a určuje dobu jejich trvání. Toto trvání je obecně vymezeno na dobu 50 let od vytvoření uměleckého výkonu výkonným umělcem.

Ovšem v situaci, kdy v této době výkonný umělec oprávněně výkon vydá či sdělí veřejnosti pomocí jiného než zvukového záznamu, bude doba trvání majetkových práv určena právě od tohoto vydání či sdělení veřejnosti podle toho,

⁹² ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-01].

⁹³ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

⁹⁴ DOLEČEK, Marek. *Autorské právo*. Online. In: BusinessINFO.cz. C1997-2024. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/autorske-pravo-ppbi/5#prava-souvisejici-s-pravem-autorsky>. [citováno 2024-02-18].

kteřá událost nastane dřívě. Musí se ovšem jednat o oprávněnou formu jednání. Tato doba bude opět stanovena na 50 let od dané události.

V případě, že se jedná o zvukový záznam výkonu, bude toto období vymezeno na 70 let ode dne, kdy byl výkon prvotně vydán nebo sdělen veřejnosti oprávněným způsobem, a to podle toho která z těchto událostí nastala jako první. (§73 AZ)⁹⁵

Tyto lhůty vždy počínají prvním dnem následujícího roku po roce, ve kterém se rozhodná událost pro lhůtu počítání uskutečnila. Práva výkonných umělců se stávají předmětem dědického řízení a využije se v takovém řízení obecných ustanovení občanského zákoníku.⁹⁶

⁹⁵ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-08].

⁹⁶ POPELKOVÁ, Věra, ŠTROS David a VOBORNÍK Martin. Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty. II. díl. Online. Elso group, 2007. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/prosazovani-prav/pprII1.pdf. [citováno 2024-01-20].

3. Možnosti ochrany práv výkonných umělců

Existence práv výkonných umělců je důležitá sama o sobě, nicméně pro praktické užití je také důležitá ochrana těchto práv. Tento jejich význam utvrzuje i to, že o jejich ochraně se můžeme dočíst i v *Listině základních práv a svobod*.⁹⁷ Tento ústavní zákon v čl.34 píše, že „*práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem.*“ (čl. 34 LZPS)⁹⁸

Ochrana práv výkonných umělců je klíčová pro zajištění jejich práv a jistoty v jejich profesionální kariéře. Tato ochrana jim poskytuje právní nástroje k obraně jejich práv v případě jakýchkoli neoprávněných zásahů. Díky ní se mohou výkonní umělci spolehnout na to, že jejich tvůrčí úsilí bude chráněno a že budou mít možnost vymáhat spravedlivou náhradu za porušení jejich práv.

Dle Srstky a kol. je právní ochrana založena na tom, že v případě výkonných umělců chrání jejich zájmy, a to v mnoha sférách společenského i soukromého života. Mezi tyto zájmy můžeme zařadit zájmy společenské, právní ochrana tak umožňuje umělcům soustředění na co nejširší rozkvět živého umění a rozmanitosti jejich tvorby. Pak se také ve společenské oblasti autor věnuje tomu, aby boj o přízeň veřejnosti probíhal na základě férové hospodářské soutěže. Pokud se jedná o individuální zájmy, jedná se o ochranu osobnosti a osobnostní zájmy umělců, nebo se může jednat o zájmy majetkové, kde ochrana platí jak pro samotný výdělek jakožto výsledek umělecké práce člověka, tak hledí na to, že umělec musel do tvorby výkonu vložit své vlastní úsilí a náklady. V oblasti sociálních zájmů je pak také důležité zdůraznit, že se výkonný umělec svým projevem může pracovně realizovat a pobírat za své umění odměnu.⁹⁹

Využití výkonů výkonných umělců a jejich nahrávek bez dodržení autorského zákona je běžným problémem v oblasti práv duševního vlastnictví.

⁹⁷ ČESKO. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. ze dne 28. 12. 1992, o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součást ústavního pořádku České republiky. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>. [citováno 2023-02-13].

⁹⁸ Tamtéž

⁹⁹ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

Každé takové použití bez respektování příslušných právních předpisů je považováno za porušení práv těchto umělců. Totéž platí i pro využití nahrávek v rozporu s autorským zákonem, což je zároveň porušením práv výrobců těchto záznamů.

Častým příkladem tohoto porušení je dle doktorky Popelkové přehrávání hudby nebo záznamů v prostředích jako jsou bary, restaurace nebo veřejné akce bez povolení od ochranné organizace nebo bez uzavření smluvní dohody. Stejně tak je porušením situace, kdy uživatel neposkytne umělcům náležitou odměnu za použití jejich výkonů, zejména v případech, kdy takové užití není možné bez jejich předchozího souhlasu, například při televizním nebo rozhlasovém vysílání. Další běžnou formou porušení práv je neoprávněné užívání kopií originálních nosičů záznamů nebo jejich využití jiným způsobem, než bylo původně dohodnuto.¹⁰⁰

V případech, kdy jsou práva výkonných umělců porušena, má umělec různé možnosti, jak se domáhat odškodnění s využitím řady prostředků k tomu určených. Těmito prostředky jsou právě prostředky občanskoprávní, správní a trestní ochrany o kterých bude dále psáno v následujících kapitolách.

3.1. Občanskoprávní prostředky ochrany práv

Díky faktu, že autorské právo, jehož součástí je právo výkonných umělců, patří do sféry soukromého práva, je zřejmé, že i podstatná část jejich ochrany bude také náležet do soukromoprávní oblasti.

Jak již tedy bylo naznačeno v oblasti soukromého práva poskytuje ochranu výkonným umělcům autorský zákon a také do této oblasti zařazujeme i ochranu výkonných umělců v *zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník* (dále jen *občanský zákoník*¹⁰¹). Občanský zákoník poskytuje ochranu v obecné rovině, a to jak práv osobnostních, tak i práv majetkových. Tento zákon tedy konkrétně neupravuje

¹⁰⁰ POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů (Intergram)*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-553-X.

¹⁰¹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 22. 3. 2012, občanský zákoník. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89> [citováno 2024-02-10].

práva výkonných umělců, ale vychází z toho, že i výkonný umělec je ve svém základu fyzickou osobou, která je nositelem práv.

V autorském zákoně nás §74 odkazuje na to, že pro ochranu práv výkonných umělců se obdobně využije §40 autorského zákona, který upravuje ochranu práva autorského a bude tedy podkladem i pro ochranu výkonných umělců a jejich výkonů. V tomto rozsáhlém paragrafu se dočteme o tom, že pokud bylo, nebo má být do jejich práv neoprávněně zasaženo, mohou se domáhat hned několika nároků, které jsou dále rozpracovány v následujících odstavcích.

Určovací nárok

Jedná se o právo na to, aby se mohl autor dožadovat určení autorství svého díla. (§40 odst. 1 písm. a AZ)¹⁰² Pro výkonné umělce může právo na určení svého autorství znamenat právo být správně identifikován jako původce uměleckých výkonů. Toto právo v sobě zahrnuje právo být uveden jako výkonný umělec ve všech publikacích, nahrávkách nebo jiných formách uveřejnění, ve kterých jsou jeho umělecké výkony použity.

Toto právo poskytuje výkonným umělcům kontrolu nad tím, jak jsou prezentováni a identifikováni v rámci jejich uměleckého působení, což je klíčové pro uznání jejich práce a ochranu jejich reputace a dalších zájmů, které umělec v rámci tvorby výkonu získává.

Zápůrčí nárok

Dalším z těchto nároků uvedených ve stejném paragrafu je *nárok zápůrčí, nebo též záповědní či zdržovací*.¹⁰³ Tento nárok určuje, jaké nakládání s výkonem výkonných umělců je dle tohoto zákona zakázáno.

Mezi těmito narušeními v chráněné oblasti práv výkonných umělců lze naléznout kupříkladu *neoprávněné rozmnožování, padělání rozmnoženiny* či

¹⁰² ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-18].

¹⁰³ TELEČ, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

neoprávněné pořízování rozmnoženin živého provozování výkonu. (§40 odst. 1 písm. b AZ)¹⁰⁴ Všechny tyto skutky se často objevují v obchodní a nekalosoutěžní oblasti kriminality páchané na majetkových právech v prostředí autorského práva.

*„Jednotlivé skutkové podstaty neoprávněných zásahů do práva autorského nejsou autorským zákonem zvlášť upraveny a mohou být velmi rozmanité.“*¹⁰⁵ Z tohoto důvodu nelze jejich výčet taxativně určit a pro uplatnění v konkrétních případech je potřeba je dále upřesnit.

*„Tradičně se neoprávněné zásahy dělily na dvě zevšeobecňující třídy: na plagiáty a kontrafakcie, tj na jakékoli ostatní neoprávněné zásahy (viz Luby, 1962).“*¹⁰⁶

Plagiát, forma konání osoby, kdy pomocí kopírování nebo prezentace práce, myšlenek nebo formulací užije plagiátor těchto zdrojů někoho jiného jako vlastních, aniž by uvedl jejich původního tvůrce. S termínem *plagiátu* se často setkáváme v kontextu s textovými materiály, ale může se vztahovat i na jiné druhy obsahu. Ve spojení s výkonným umělcem se o plagiát může jednat v situaci, kdy jiný umělec prezentuje výkon nebo interpretaci písně, choreografie nebo jiného uměleckého výkonu jako svůj vlastní, když ve skutečnosti vychází z výkonu jiného umělce.¹⁰⁷

Kontrafakcie pak označuje jakékoliv další neoprávněné zásahy mimo plagiátorství. Konkrétně se tak může jednat o výrobu a distribuci padělaných nebo nelegálně vyrobených verzí autorských děl.¹⁰⁸

¹⁰⁴ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-18].

¹⁰⁵ TELEC, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

¹⁰⁶ Tamtéž

¹⁰⁷ HAVLOVÁ, Laura. Plagiát, postrach studentů. In: *VysokeSkoly.cz* [online]. c1996-2024. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/clanek/plagiaty-postrach-studentu>. [citováno 2024-02-12]

¹⁰⁸ TELEC, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

Nárok informační

Jedná se o nárok autora na informace o tom, jak byla jeho práva porušena, především za účelem toho, aby nebyla jeho práva dále narušována a byla mu poskytnuta dostatečná ochrana. Mezi informacemi, které je osoba povinna autorovi sdělit jsou například informace o tom, jakým způsobem a v jakém rozsahu byl výkon neoprávněně užit, informace o ceně služby, kterou bylo autorovo právo porušeno či totožnosti osob, které se na neoprávněném užití výkonu účastnili. (§40 odst. 1 písm. c AZ)¹⁰⁹

Nárok odstraňovací

Účelem tohoto nároku je zájem autora na tom, aby byl protiprávní stav, který v důsledku konání osob nastal, odstraněn a byl tak obnoven legální stav jeho autorských práv. K přiblížení si můžeme uvést příklad stažení předmětů z obchodního prostředí či zničení neoprávněně vytvořených rozmnoženin. (§40 odst. 1 písm. d AZ)¹¹⁰

Nárok na přiměřené zadostiučinění

Zejména se tento nárok uplatňuje omluvou ze strany osoby, která narušila práva autora a způsobila mu tak nemajetkovou újmu. Může se ovšem také jednat o finanční vypořádání nebo jistou formou satisfakce může být také uveřejnění rozhodnutí na náklady účastníka, pokud by omluva v daném případě nebyla dostatečná.

Autorský zákon zavádí pro účel ochrany autorských práv zvláštní žaloby, které může využít autor nebo jeho právní zástupce k ochraně jeho nároku na náhradu škody vůči osobě, která neoprávněně zasáhla do jeho práv nebo jeho autorská práva jinak ohrozila. Tato újma mohla vzniknout jak porušením, tak i

¹⁰⁹ČESKO. Zákon č. 121 ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-19].

¹¹⁰ Tamtéž

ohrožením autorových zájmů fyzickou či právnickou osobou, a to jak na právech osobních, tak i majetkových.¹¹¹

3.2. Správní prostředky ochrany práv výkonných umělců

V oblasti veřejné správy se ochrana práv výkonných umělců také objevuje. Četnost těchto případů je ovšem nižší, hlavně z toho důvodu, že většina protiprávních stavů týkajících se autorského práva nalézají své řešení spíše v rovině soukromoprávní. Jedná se hlavně o takové protiprávní stavy, kdy jsou postižena práva, ke kterým je veřejná správa příslušná, a může za ně udělit správní tresty, přestupky. „*Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen, a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“ (§5 zákona o odpovědnosti za přestupky)¹¹² Přestupky spáchané na právu autorském jsou upraveny v několika zákonech. V obecné rovině se přestupky zabývá *zákon o řízení za přestupky*¹¹³ spolu s dalšími zákony. Konkrétně se přestupkům proti právu autorskému věnuje samotný autorský zákon. (§105a-105bb AZ)¹¹⁴ Dle autorského zákona se může přestupku dopustit fyzická osoba, právnická osoba a podnikající fyzická osoba, kolektivní správce a také nezávislý správce.

3.2.1. Přestupky fyzických osob

„*Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:*

- (a) *neoprávněně užije autorské dílo, umělecký výkon, zvukový či zvukově obrazový záznam, rozhlasové nebo televizní vysílání, tiskovou publikaci nebo databázi,*

¹¹¹ POPELKOVÁ, Věra, ŠTROS David a VOBORNÍK Martin. Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty. II. díl. Online. Elso group, 2007. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/prosazovani-prav/pprll1.pdf. [citováno 2024-02-20].

¹¹² ČESKO. Zákon č. 250/2016 Sb. ze dne 3. 8. 2016, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250> [citováno 2024-02-03].

¹¹³ Tamtéž

¹¹⁴ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-10].

(b) neoprávněně zasahuje do práva autorského způsobem uvedeným v § 43 odst. 1 nebo 2 anebo v § 44 odst. 1, nebo

(c) jako obchodník, který se účastní prodeje originálu díla uměleckého, nesplní oznamovací povinnost podle § 24 odst. 6. (§105a odst. 1)¹¹⁵

Dle autorského zákona se tedy jedná o přestupek fyzické osoby, pokud osoba neoprávněně užívá chráněného díla, porušuje práva autora či výkonu výkonného umělce tím, že překonává technické prostředky ochrany nebo ten kdo prodává, vyrábí, drží nebo jinak přichází do styku s předměty určenými k obcházení takové ochrany. Přestupek také může spáchat ten, kdo neoprávněným způsobem nakládá s informacemi o autorských právech a tím způsobuje újmu, či osoba, která neplní svou oznamovací povinnost.

Při aplikaci této právní úpravy na výkonné umělce se podobně jako u autorů vyskytují přestupky v případech, kdy je do jejich práva neoprávněně zasazeno, například neoprávněným užitím jejich výkonů nebo jejich nedovoleným záznamem a šířením. Takové jednání může být považováno za porušení práv výkonných umělců a vést k právním důsledkům.

Pachateli za spáchání takového přestupku pak může být uložena pokuta ve výši až 150 000 Kč v případě porušení prvního odstavce písmene a) §105a a v případě porušení autorových práv dle písmene b) a c) §105a se tato částka může dostat do výše 100 000 Kč. (§105a odst. 2 AZ)¹¹⁶

3.2.2. Přestupky právnických osob a podnikajících fyzických osob

Právnická osoba dle Srstky a kol. může nést odpovědnost za přestupky pouze v případě, kdy lze na takový přestupek využít přičitatelnost jednání právnické osobě. Takové jednání může provést statutární orgán nebo jiný

¹¹⁵ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-10].

¹¹⁶ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-10].

zaměstnanec právnické osoby v případě, že jedná jménem nebo ve prospěch právnické osoby.¹¹⁷

Výčet přestupků, které může spáchat právnická osoba se shoduje s výčtem přestupků fyzické osoby, je ovšem rozšířen o další možnosti spáchání. Právnické osoby se mohou navíc od přestupků fyzických osob dopustit přestupku neoprávněným vykonáváním kolektivní správy, neoznámením skutečností ministerstvu, či porušením povinnosti poskytnout informace o výši odměny. (§105b odst. 1 písm. d, e, f, g, h AZ)¹¹⁸ V podobném postavení jako právnické osoby se pak také mohou vyskytnout i fyzické osoby podnikající.

3.2.3. Přestupky kolektivních správců

Kolektivní správci mohou spáchat přestupek tím, že nedodrží zákonné povinnosti, které jsou dle autorského zákona s tímto institutem spojeny. Kolektivní správce se ovšem může dopustit přestupku také v případě, že nedodrží závazky, které mu vznikly na základě uzavření smlouvy s nositelem práv. (§105ba odst. 1 AZ).¹¹⁹

Přestupky kolektivních správců představují zvláštní skupinu přestupků. Pachatelem takové přestupku totiž mohou být pouze ty subjekty, které splnily podmínky autorského zákona a jsou za kolektivního správce označeny.¹²⁰

Pro spáchání přestupku není u kolektivního správce, stejně jako u právnických osob a podnikajících fyzických osob, zapotřebí zavinění a mají tak objektivní odpovědnost za přestupky. Tato skutečnost je zapříčiněná právě tím, že

¹¹⁷ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

¹¹⁸ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-20].

¹¹⁹ Tamtéž

¹²⁰ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

se těchto přestupků může dopustit pouze právnická osoba, která splňuje zákonné podmínky.¹²¹

3.2.4. Přestupky nezávislých správců

Nezávislí správci autorských práv musí být registrováni u Ministerstva kultury ČR, aby mohli vykonávat svou činnost. Pokud nezávislý správce autorských práv vykonává svou činnost bez nutné registrace, může se dopustit přestupku. (§105bb odst. 1 písm. a AZ)¹²² Dalším přestupkem, kterého se mohou nezávislí správci autorských práv dopustit, je poskytování nevyhovujících nebo žádných informací o výši odměn. Toto porušení se týká povinnosti nezávislých správců poskytovat informace o výši odměn, které vybírají za užití autorských děl. (§105bb odst. 1 písm. b AZ)¹²³

3.2.5. Využití finančních prostředků za spáchané přestupky

Pokuty uložené za takové přestupky jsou zdrojem peněz pro financování nejrůznějších kulturních projektů, kterým tyto peníze poskytuje *Státní fond kultury*, jehož posláním je takto přetvářet vybrané pokuty ve financování kulturního rozvoje. „*Státní fond kultury podporuje vznik umělecky hodnotných děl, vydávání periodických a neperiodických publikací, výstavní a přednáškovou činnost, festivaly a přehlídky, propagaci české kultury v zahraničí, vysoce hodnotné neprofesionální umělecké aktivity.*“¹²⁴ Jedná se o jeden ze zákonných zdrojů peněz, který mu *zákon č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky*¹²⁵

¹²¹ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

¹²² ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-21].

¹²³ Tamtéž

¹²⁴ *Státní fond kultury*. Online. In: *Informace pro knihovny*. 2015. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/statni-fond-kultury>. [citováno 2024-02-10].

¹²⁵ ČESKO. Zákon č. 239/1992 ze dne 29. 5. 1992, České národní rady o Státním fondu kultury České republiky. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-239>. [citováno 2024-02-10].

pro takové účely schvaluje. Více je o právu využít tyto zdroje uvedeno v autorském zákoně v části *o společných ustanoveních k přestupkům*. (§105c odst. 2 AZ)¹²⁶

3.3. Trestněprávní prostředky ochrany práv výkoných umělců

Trestněprávní ochrana práv výkoných umělců je zajištěna *zákonem č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník*.¹²⁷ Tento zákon obsahuje díl čtvrtý pojednávající o trestných činech proti průmyslovým právům a proti autorskému právu, jehož součástí je i §270 *Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi*.

„Kdo neoprávněně zasáhne nikoli nepatrně do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání, tiskové publikaci nebo databázi, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.“ (§270 odst. 1 TrZ)¹²⁸

Mimo trestní zákoník se trestnými činy zabývá také zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním (trestní řád)*, v případě řízení proti mladistvému také zákon č. 218/2003 Sb., *o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů* a v případě, že se trestného činu dopustí právnická osoba, tak přichází i prostor pro zákon č. 418/2011 Sb., *o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů*. Následně lze v rámci řízení využít i dalších platných předpisů.

Proto aby porušení autorských práv bylo kvalifikováno jako trestný čin, musí se jednat o formu úmyslného zavinění, tedy narozdíl od přestupku nelze v případě

¹²⁶ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-22].

¹²⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 9. 2. 2009, Trestní zákoník. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>. [citováno 2024-02-08].

¹²⁸ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákon pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [citováno 2024-02-25].

trestného činu spáchat čin nedbalostně. Výjimku tvoří pouze ty případy, ve kterých trestní zákoník jasně stanoví, že pro spáchání trestného činu postačí zavinění z nedbalosti.¹²⁹

Pro bližší určení skutkové podstaty trestného činu trestní zákoník odkazuje na autorský zákon, jehož porušením následně vymezuje odpovědnost za spáchání trestného činu. *„Z hlediska posuzování subjektivní stránky jednání pachatele tohoto trestného činu proto platí, že neznalost autorského zákona se posuzuje stejně jako neznalost normy trestní, a pachatele proto nevyvíňuje.“*¹³⁰

¹²⁹ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

¹³⁰ ČESKO. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 1996, sp. zn. 2 Tzn 46/96 (uveřejněno pod č. 9/1997 Sb.NS). Online. In: ASPI. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/7292/1/2>. [citováno 2024-01-12].

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo vymezení pojmů majících významné spojení s právy výkonných umělců a byly tak vymezeny v kapitole jedna, kde byla věnována pozornost každému z těchto pojmů zvlášť. Další důležitou součástí záměru této práce pak byla samotná charakteristika jednotlivých práv, která výkonnému umělci náleží, o tom bylo pojednáno v kapitole dvě. V neposlední řadě pak také bylo cílem práce specifikace tří druhů ochrany, které český právní řád výkonným umělcům v této oblasti poskytuje a tato ochrana byla vymezena v třetí kapitole této práce.

Významné pro účely této práce bylo vymezení pojmů, mezi které bylo v této bakalářské práci zařazeno *duševní vlastnictví* a jeho vztah k právům výkonných umělců. Dále pak byly vymezeny pojmy *uměleckého výkonu* a *výkonného umělce*, což bylo dále využito pro komparaci pojmu výkonného umělce s pojmem *autora*. Dalším pojmem pak byl institut *kolektivního správce*, kdy bylo pojednáno o tomto pojmu jak v obecné rovině, tak se tato práce více zaměřila na společnost INTERGRAM a její roli v kolektivní správě práv výkonných umělců.

Základ této práce tvoří rozbor samotných práv výkonných umělců, ta byla blíže specifikována po rozdělení do dvou základních skupin, na osobnostní a majetková za pomoci využití poznávací metod jako je analýza či komparace. Pokusila jsem se tato práva více přiblížit pomocí těchto metod dle znění *autorského práva* a za využití odborné literatury související s tímto tématem. Byli zde vyjmenována práva, která výkonnému umělci dle autorského zákona náleží a bylo vymezeno, jak s nimi mohou výkonní umělci nakládat. Každému z těchto práv byla v této části práce věnována bližší pozornost samostatně.

Třetí kapitola mé bakalářské práce se věnuje ochraně, kterou poskytuje český právní systém výkonným umělcům. Tato ochrana byla rozdělena do tří oblastí, a to konkrétně na ochranu občanskoprávní, správní a trestněprávní. V oblasti občanskoprávní bylo pojednáno o tom, jaké nároky vznikají výkonnému umělci v případě, že je do jejich práv zasaženo. V případě správní ochrany, bylo vymezeno, kdo se může a jakým způsobem dopustit správního deliktu v oblasti práv výkonného umělce a jaké sankce v případě porušení mohou hrozit. Na závěr

bylo v oblasti trestněprávní ochrany řečeno, jak jsou práva výkonných umělců chráněna v případě, že jejich porušením bude naplněna skutková podstata trestného činu.

Je jasné, že tato práce nemá za účel zasáhnou do všech oblastí, které s tímto právem souvisí, a nevyčerpala všechna témata, která souvisí s právem výkonných umělců. Obsah práce byl zaměřen pouze na úpravu právním systémem České republiky, která ale v zásadě vychází z úpravy mezinárodní.

Na závěr je důležité zdůraznit, že tato práce přináší cenné poznatky a hlubší porozumění problematice práv výkonných umělců v rámci českého právního systému. I přes omezení na konkrétní oblast je tato práce krokem vpřed k lepšímu pochopení a ochraně práv těch, kteří svým uměním obohacují naši společnost. Může sloužit jako inspirace pro další studium a zkoumání této oblasti spojující umělecký a právní svět.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité monografie

HORECKÝ, Jan a kol. *Závislá práce a výkon umělecké činnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-210-9805-3.

HYVNAR, Jan. *O českém dramatickém herectví 20. století*. Disk (Akademie múzických umění v Praze). Praha: KANT pro Akademii múzických umění v Praze, 2008. ISBN 978-80-86970-63-9.

POPELKOVÁ, Věra. *Nehmotné statky*. Druhé přepracované vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2019. ISBN 978-80-7251-502-8.

POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů (Intergram)*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-553-X.

SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

TELEC, Ivo. *Autorský zákon: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2007. Velké komentáře. ISBN 978-80-7179-608-4.

Seznam použitých internetových zdrojů

Co je kolektivní správa práv a k čemu slouží? Online. In: INTERGRAM. C2018-2024. Dostupné z: <https://www.intergram.cz/pro-verejnost/co-je-to-kolektivni-sprava-prav/>. [cit. 2024-01-12].

DOLEČEK, Marek. *Autorské právo*. Online. In: BusinessINFO.cz. C1997-2024. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/autorske-pravo-ppbi/5#prava-souvisejici-s-pravem-autorskym>. [cit. 2024-02-18].

HAVLOVÁ, Laura. Plagiát, postrach studentů. In: *VysokeSkoly.cz* [online]. c1996-2024. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/clanek/plagiaty-postrach-studentu>. [cit. 2024-02-12]

Intergram. Online. C2018-2024. Dostupné z: <https://www.intergram.cz/>. [cit. 2024-02-29].

KAČÍREK, Michal. *Práva související s právem autorským: práva výkonného umělce k uměleckému výkonu*. Online. In: Autorské právo info. 2018. Dostupné z: <https://autorske-pravo.info/prava-souvisejici-s-pravem-autorsky/>. [cit. 2024-02-01].

MALÝ, Josef. *Obchod nehmotnými statky: patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. C.H. Beck pro praxi. Praha: C.H. Beck, 2002. ISBN 80-7179-320-5. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=m8pYfwlFvokC&oi=fnd&pg=PA1&dq=znaky+nehmotn%C3%BDch+statk%C5%AF&ots=akrqvPEDly&sig=Rk2b9DU0JB34w_RnNHH1LHnF7G4&redir_esc=y#v=onepage&q=znaky%20nehmotn%C3%BDch%20statk%C5%AF&f=false [citováno 2023-12.21].

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Národní soustava povolání*. Online. C2017-2024. Dostupné z: <https://nsp.cz/>. [cit. 2024-02-29].

Ochrana práv výkonných umělců. Online. In: Czech mobility info. C2018-2024. Dostupné z: <https://www.czechmobility.info/cs/temata/autorske-pravo/zvlastni-pripady-v-tanci-a-divadle/ochrana-prav-vykonných-umelcu>. [cit. 2024-01-12].

POPELKOVÁ, Věra, ŠTROS David a VOBORNÍK Martin. *Prosazování práv z duševního vlastnictví: Učební texty. II. díl*. Online. Elso group, 2007. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/prosazovani-prav/pprII1.pdf. [cit. 2024-01-20].

Pseudonym. Online. In: IČEŠTINA.cz. C2024. Dostupné z: <https://www.icestina.cz/pseudonym/>. [cit. 2023-12-10].

SPIRIT, Martin. *Vinylove. Láska k deskám pomáhá byznysu s fyzickými nosiči odolat Spotify*. Online. In: Forbes. 2020. Dostupné z: <https://forbes.cz/vinylove-laska-k-deskam-pomaha-byznysu-s-fyzickými-nosici-odolat-spotify/>. [cit. 2024-01-12].

Státní fond kultury. Online. In: Informace pro knihovny. 2015. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/statni-fond-kultury>. [cit. 2024-02-27].

SUCHÝ, Václav. *Nehmotné statky a průmyslová práva: jejich ochrana, oceňování a komerční využití*. Praha: Technologické centrum Akademie věd ČR, 2010. ISBN 978-80-7419-037-7. Dostupné z: <https://www.enterprise-europe-network.cz/static/2017/04/publikace-nehmotne.pdf>. [cit. 2023-12.15].

Seznam použitých právních předpisů

ČESKO. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. ze dne 28. 12. 1992, o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součást ústavního pořádku České republiky. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>. [cit. 2023-12-10].

ČESKO. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 1996, sp. zn. 2 Tzn 46/96 (uveřejněno pod č. 9/1997 Sb.NS). Online. In: ASPI. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/7292/1/2> . [cit. 2024-01-12].

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 9. 2. 2009, Trestní zákoník. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>. [cit. 2024-02-08].

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 22. 3. 2012, občanský zákoník. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>. [cit. 2024-02-10].

ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb. ze dne 12. 5. 2000, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121>. [cit. 2023-12-10].

ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb. ze dne 9. 12. 1961, o trestním řízení soudním. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-141>. [cit. 2024-02-12].

ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 31. 7. 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže). Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218> . [cit. 2024-02-12].

ČESKO. Zákon č. 239/1992 ze dne 29. 5. 1992, České národní rady o Státním fondu kultury České republiky. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-239> . [cit. 2024-02-10].

ČESKO. Zákon č. 250/2016 Sb. ze dne 3. 8. 2016, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>. [cit. 2024-02-03].

ČESKO. Zákon č. 418/2011 Sb. ze dne 22. 12. 2011, o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Online. In: *Zákony pro lidi*. 2010-2024. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-418>. [cit. 2024-02-12].

4. Seznam zkratek

AZ	Autorský zákon
DILIA	Divadelní, literární, audiovizuální agentura, z.s
GESTOR	Ochranný svaz autorský z.s.
INTERGRAM	INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově-obrazových záznamů, z.s.
LZPS	Listina základních práv a svobod
OAZA	Ochranná asociace zvukařů – autorů, z.s.
OOAS	Ochranná asociace autorská – sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl
OSA	Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.
OZ	Občanský zákoník
TrZ	Trestní zákoník
WIPO	Světová organizace duševního vlastnictví